

KR-71-17/24/PDO
W/19596/24

Warszawa, 13 września 2024 r.

Rozstrzygnięcie nr 6 /2024

Prezes Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, działając na podstawie art. 24 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z § 38 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z innymi podmiotami przy wykonywaniu zadań

po rozpoznaniu wniosku Sądu Okręgowego w Opolu o wskazanie, który organ - jest właściwy do podejmowania czynności procesowych za Skarb Państwa w postępowaniu sądowym w sprawie z powództwa R [REDACTED] o naprawienie szkody wyrządzone przez zwierzyńę dziką w uprawach rolnych, toczącej się przez Sądem Okręgowym w Opolu pod sygn. [REDACTED]

Wskazuje

Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w K [REDACTED] jako podmiot właściwy do reprezentowania Skarbu Państwa w sprawie z powództwa R [REDACTED]. toczącej się przez Sądem Okręgowym w Opolu pod sygnaturą [REDACTED]

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Opolu w toku postępowania w sprawie o sygn. akt [REDACTED] zwrócił się, na podstawie art. 24 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej¹ (dalej: ustawa o PGRP) do Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej o wskazanie, który jest właściwy do podejmowania czynności procesowych za Skarb

¹(tj. 2020.762)

Państwa w postępowaniu sądowym w sprawie z powództwa R [REDAKTOWANE] o naprawienie szkody wyrządzone przez zwierzynę dziką w uprawach rolnych. Z akt postępowania sądowego załączonych do wniosku wynika, że R [REDAKTOWANE] w powództwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie Opolskiemu, wniósł o zasądzenie kwoty 65.624.06 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 listopada 2019 r. do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkód, jaką wyrządziły w jego uprawach zwierzęta łowne. Szkody te zostały wyrządzone przez dziki i jelenie, szkoda łowiecka została zgłoszona w dniu 20 września 2019 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

Nieruchomości rolne należące do powódki znajdują się na terenie obwodu łowieckiego [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] Dzierżawcą w/w obwodu łowieckiego od dnia 1 kwietnia 2007 r. do dnia 31 marca 2017 r., na mocy umowy zawartej z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Katowicach było Koło Łowieckie [REDAKTOWANE]. W związku popełnionymi przez organy koła wykroczeniami, naruszającymi przepisy ustawy Prawo łowieckie, z dniem 1 sierpnia 2017 r. obwód łowiecki [REDAKTOWANE] w województwie opolskim na mocy decyzji Ministra Środowiska nr DL-III.6720.1.2017.ABR z dnia 11 lipca 2017 r. został wyłączony z wydzierżawienia i przekazany w zarząd Zarządowi Głównemu Polskiego Związku Łowieckiego. Na wniosek Koła Łowieckiego [REDAKTOWANE] Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał postanowienie o wstrzymaniu wykonania decyzji z dnia 11 lipca 2017 r. Po dniu 2 października 2018 r. obwód łowiecki nr [REDAKTOWANE] nie miał dzierżawcy czy zarządcy.

R [REDAKTOWANE] zgłosił szkody w uprawach rolnych w dniu 20 września 2019 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego poprzez złożenie wniosku o oszacowanie szkód łowieckich wyrządzonych przez zwierzynę łowną na nieruchomości powoda. W odpowiedzi na złożony wniosek Marszałek Województwa Opolskiego wystosował dnia 25 września 2019 r. zawiadomienie do Wojewody Opolskiego, w którym na podstawie art. 65 § 1 k.p.a. w zw. z art. 46 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie uznał się za niewłaściwy do rozpoznania ww. wniosku, przekazał więc wniosek powoda do organu, który uznawał za właściwy a więc do Wojewody Opolskiego - reprezentującego Skarb Państwa. W piśmie z dnia 23 grudnia 2019 r. skierowanym do powoda Wojewoda Opolski zakwestionował swoją odpowiedzialność co do dochodzonego roszczenia.

R [REDAKTOWANE] w pozwie skierowanym do Sądu Rejonowego w Opolu oznaczył jako pozwanego Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę Opolskiego. W odpowiedzi na pozew Wojewoda Opolski podniósł, iż nie jest on właściwy do reprezentowania Skarbu Państwa, ze względu na fakt, że za zwierzynę dziką, żyjącą w swoim naturalnym środowisku (obwód łowiecki [REDAKTOWANE]) odpowiadają właściwe organy prowadzące gospodarkę

leśną. Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt 1 ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach, gospodarka leśna polega między innymi na gospodarowaniu zwierzyną. Lasy Państwowe to państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej reprezentująca Skarb Państwa z zakresie zarządzanego mienia. Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie w poczet mienia należy zaliczyć także zwierzynę w stanie wolnym, Z tego względu Skarb Państwa powinien reprezentować Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Zarządu Lasów Państwowych.

Prezes Prokuratury Generalnej RP przed wydaniem rozstrzygnięcia zwrócił się do Ministra Klimatu i Środowiska, Wojewody Opolskiego, Nadleśniczego Nadleśnictwa [REDAKTOWANE], Dyrektora Regionalnej Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w K [REDAKTOWANE] oraz o stanowisko co do reprezentacji Skarbu Państwa w niniejszej sprawie.

Minister Klimatu i Środowiska w obszernym stanowisku z dnia 8 sierpnia 2024 r. wskazał na Wojewodę Opolskiego, jako organ który powinien reprezentować Skarb Państwa w przedmiotowym postępowaniu.

Wojewoda Opolski, podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w toku procesu sądowego i jako organ właściwy wskazał dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, alternatywnie wskazał Ministra Klimatu i Środowiska, który jest organem naczelnym w zakresie łowiectwa i sprawuje nadzór nad działalnością Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Nadleśniczy Nadleśnictwa [REDAKTOWANE] w odpowiedzi na pismo Prokuratury, wskazał że wobec istniejącej luki prawnej, podmiot odpowiedzialny za szkodę powinien zostać ustalony na zasadach ogólnych zawartych w ustawie. Jeżeli Minister Klimatu i Środowiska jest organem naczelnym administracji rządowej w zakresie łowiectwa, to właśnie ten organ powinien reprezentować Skarb Państwa w toczącym się postępowaniu.

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w K [REDAKTOWANE] wykluczył możliwość reprezentacji Skarbu Państwa przez jakąkolwiek jednostkę organizacyjną Lasów Państwowych, jednocześnie wskazał, że w jego ocenie na podstawie art. 6 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie podmiotem zobowiązanym do wypłaty odszkodowań za szkody wyrządzone poza obszarem obwodów łowieckich jest Minister Klimatu i Środowiska jako naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa, ewentualnie w oparciu o art. 7 w/w ustawy jako organ właściwy może zostać także uznany organem

samorząd województwa, który realizuje administrację w zakresie łowiectwa jako zadanie z zakresu administracji rządowej.

Stosownie do art. 24 ustawy o PGRP, Prezes Prokuratorii Generalnej RP z urzędu lub na wniosek sądu wskazuje, który organ jest właściwy do podejmowania czynności procesowych za Skarb Państwa.

Ustalenie prawidłowej reprezentacji Skarbu Państwa w toczącym się postępowaniu odbywa się w ramach podstawy faktycznej powództwa i polega na ustaleniu powiązania między strukturą organizacyjną i zakresem działania danej jednostki a dochodzonym roszczeniem². Jednocześnie musi ono pozostawać neutralne względem merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy³.

Procesowe kwestie związane z ustaleniem reprezentacji Skarbu Państwa w postępowaniu cywilnym reguluje art. 67 § 2 k.p.c., przyznający to uprawnienie organowi państwowej jednostki organizacyjnej, z działalnością której wiąże się dochodzone roszczenie, lub organowi jednostki nadrzędnej. Przepis ten powinien być jednak stosowany łącznie z innymi normami prawnymi dotyczącymi reprezentacji Skarbu Państwa, w tym przede wszystkim uregulowaniami zawartymi w ustawie o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁴. Artykuł 6 ust. 1-2 oraz ust. 5 u.z.z.m.p. stanowi:

1. Organy administracji publicznej oraz inne organy lub podmioty uprawnione na podstawie przepisów odrębnych do reprezentowania Skarbu Państwa reprezentują Skarb Państwa zgodnie z ich właściwością i w zakresie określonym w przepisach odrębnych.
2. Kierownicy jednostek reprezentują Skarb Państwa w odniesieniu do nabytego i powierzonego tym jednostkom mienia Skarbu Państwa i w zakresie zadań ich urzędów, określonych w odrębnych przepisach.
- [...]
5. W sprawach roszczeń z innych tytułów Skarb Państwa reprezentowany jest przez organ jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się roszczenie.

Zgodnie z art. 2 Prawo łowieckie, zwierzęta łowne stanowią własność Skarbu Państwa. Z rozporządzenia Ministra Środowiska z 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych wynika, że do zwierząt łownych należy zaliczyć m .in. lisa, sarnę, jenota,

² por. wyr. SN z 22 lutego 2001 roku, III CKN 295/00, Legalis

³ por. L. Bosek, M. Dziurda, *tamże*, pkt 26

⁴ ustawa z 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (dalej: „u.z.z.m.p.”)

dzika, borsuka i kunę (§ 1 ust. 1 pkt 1 lit. e, f oraz § 2 lit. a, b, c, d, e tego rozporządzenia). Zwierzęta łowne określane są jako gatunki dzikich ssaków i ptaków żyjących w środowisku naturalnym, będących – zgodnie z obowiązującym prawem – przedmiotem pozyskiwania w drodze polowania lub odłowów dokonywanych przez człowieka.

Przepisy Rozdziału 9 Prawa łowieckiego określają, że za szkody łowieckie odpowiada dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego albo Skarb Państwa. Zgodnie z art. 46 Prawa łowieckiego za szkody w uprawach i płodach rolnych wyrządzone przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny odpowiada dzierżawca lub zarządca danego obwodu łowieckiego, który zobowiązany jest do wynagrodzenia szkody. W przypadku jednak, gdy szkodę taką wyrządzą zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną lub szkoda wyrządzona zostanie przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny na obszarze niewchodzącym w skład obwodów łowieckich, odpowiedzialność za szkody spoczywa na Skarbie Państwa (art. 50 Prawo łowieckiego).

cywilnego.⁵ Specyfika rozpoznawanej sprawy polega na tym, że szkody zostały wyrządzone przez zwierzęta nieobjęte całoroczną ochroną i na terenie leśnego obwodu łowieckiego [REDACTED] [REDACTED] który od dnia 2 października 2018 r jak ustalił sąd I instancji nie miał dzierżawcy ani zarządcy. Ustawa Prawo łowieckie nie zawiera bezpośredniej regulacji takiego stanu faktycznego, konieczne jest odwołanie się do przepisów ogólnych normujących reprezentację Skarbu Państwa.

Ochrona zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej składają się na pojęcie łowiectwa (art. 1 Prawo łowieckie), którego zasady zostały uregulowane w ww. ustawie. Celem łowiectwa jest m.in. gospodarowanie populacjami zwierzyny łownej (art. 3) zaś gospodarka łowiecka to działalność w zakresie ochrony, hodowli i pozyskiwania zwierzyny. (art. 4). Ustawa ta reguluje kwestie związane z gospodarką łowiecką w znacznie szerszym zakresie niż ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach⁶, która w art. 6 ust. 1 pkt. 1 wsród czynności składających się na gospodarkę leśną, jedynie ogólnie wymienia gospodarowanie zwierzyną. Za trafny należy uznać także pogląd, że gospodarowanie zwierzyną dotyczy *stricte* terenu leśnego obwodu łowieckiego. Pomocny może być argument z ustawy Prawo łowieckie. W art. 50 ustawodawca zawęził właściwość Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe jedynie do wypłat odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną objętą całoroczną ochroną, na obszarze leśnego obwodu łowieckiego. Szkody poza obwodami łowieckimi pokrywane są z budżetu państwa przez zarząd województwa. Podkreślić trzeba, że przepis ten ma oczywiście zastosowanie

⁵ por. Uchwałę Sądu Najwyższego z 7.12.07 sygn III CZP 120/07 i powołane w niej orzecznictwo.

⁶ t.j. Dz.U. 2020.1463)

jedynie do odszkodowań za szkody określone w art. 46 ust 1 pkt.1 Prawa łowieckiego. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2007r. sygn. III CZP 120/07 nie oznacza on jednak wyłączenia odpowiedzialności Skarbu Państwa za inne szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne, tyle tylko że odpowiedzialność ta wynikać będzie z zasad ogólnych kodeksu cywilnego oraz ogólnych zasad dotyczących reprezentacji Skarbu Państwa.

Zgodnie z Prawem łowieckim, naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest minister właściwy do spraw środowiska (art. 6 Prawa łowieckiego). Obecnie, zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z 27 października 2021 w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska⁷ ministrem właściwym do spraw środowiska jest Minister Klimatu i Środowiska. Kompetencje ministra w zakresie łowiectwa, jako organu centralnego są ograniczone do wydawania na podstawie ustawy rozporządzeń i innych szczególnych zadań, wynikających wprost z ustawy.

Natomiast w art. 7 Prawa łowieckiego ustawodawca przekazał administrację w zakresie łowiectwa samorządowi województwa jako zadanie z zakresu administracji rządowej (art. 7 Prawa łowieckiego). Co ważne, art. 7 Prawa łowieckiego w brzmieniu sprzed 2006r. stanowił, że administrację w zakresie łowiectwa sprawują wojewodowie, o ile ustawa nie stanowi inaczej. Ten przepis został zmieniony ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej⁸. Obecnie regulacja ta opiera się na następujących założeniach: administrację w zakresie łowiectwa sprawuje samorząd województwa, zadania samorządu województwa odnośnie do łowiectwa są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej, samo prawo łowieckie może wskazywać na inne organy sprawujące administrację w zakresie łowiectwa.

Według przepisu art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa⁹, samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim, określone ustawami, w szczególności dotyczące ochrony środowiska (art. 14 ust. 1 pkt 8 u.s.w.) Art. 14 ust. 2 powołanej ustawy stanowi natomiast że ustawy mogą określać sprawy należące do obszaru działania województwa, jako zadania z zakresu administracji rządowej. Zatem prawo łowieckie przekazuje administrację w zakresie łowiectwa samorządowi województwa jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, jeżeli ustawa - Prawo łowieckie nie stanowi inaczej. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że samorząd województwa wykonuje określone

⁷(Dz.U. 201.1949)

⁸(Dz. U. Nr 175, poz. 1462 z późn. zm.)

⁹ ustawa dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa (t.j. 2022.547)

ustawami zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie województwa).

Przepis art. 7 Prawa łowieckiego nie może zatem w ocenie Prokuraturii stanowić podstawy do określenia w tej sprawie zarządu województwa, jako *statio fisci* Skarbu Państwa.

Samorząd Województwa Opolskiego w zakresie swoich kompetencji wynikających z art. 27 Prawa łowieckiego, ustanowił obwód łowiecki na terenie obejmującym nieruchomości rolne powoda. Obwód ten został sklasyfikowany jako obwód leśny. Zgodnie z treścią artykułu 29 ust. 1 pkt. 1 leśny obwód łowiecki wydzierżawiony powinien zostać przez dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Obwód łowiecki [REDAKTION] jest położony na terenie Nadleśnictwa [REDAKTION] które w strukturze organizacyjnej Lasów Państwowych podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w K [REDAKTION]

Przywołując regulacje Prawa łowieckiego stwierdzić należy, iż za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne, nieobjęte całoroczną ochroną w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych, odpowiedzialność ponosi dzierżawca koła łowieckiego, na terenie którego doszło do powstania szkody. (art. 46 ust. 1 pkt. 1 Prawa łowieckiego). Skoro został utworzony obwód łowiecki to nie ma zastosowania art. 50 ust. 1b Prawa łowieckiego, a co za tym idzie nie ma zastosowania art. 50 ust. 3 powołanej ustawy. Zakres tych regulacji jest bowiem wyraźnie sprecyzowany i brak podstaw do zastosowania wykładni rozszerzającej.

Pozostaje zatem odwołanie się przepisu art. 6 ust. 5 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Można zatem stwierdzić, że jeśli od dnia 2 października 2018 r. obwód łowiecki [REDAKTION] nie miał dzierżawcy ani zarządcy, to w chwili zaistnienia szkody (20 września 2019 r.) obwód łowiecki pozostawał w dyspozycji Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w K [REDAKTION]. To z działalnością tego organu, jako podmiotu ustawowo uprawnionego do zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego, należy wiązać obowiązek prowadzenia gospodarki łowieckiej o jakich mowa w Prawie łowieckim, do czasu jego wydzierżawienia lub przekazania w zarząd.

PREZES
Prokuraturii Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej

Mariusz Hoładyj

Otrzymują:

1. Sąd Okręgowy w Opolu, II Wydział Cywilny Odwoławczy
Pl. Daszyńskiego 1, 45-064 Opole I

D.

2. a/a

Przyjęto do wysłania na dzień

data

2024 -09- 16

KANCELARIA

Podpis.....

2
clu

